

HAFTAYA BAKIŞ

ABD'nin yeni başkanı Donald Trump oldu.

Geçtiğimiz haftanın en önemli gündem maddesi olan ABD başkanlık seçimlerini Cumhuriyetçi Parti adayı Donald Trump kazandı. Piyasalar tarafından sürpriz olarak değerlendirilen seçim sonuçları küresel piyasalarda önemli dalgalanmalar yaratırken, Trump'ın seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından yaptığı ılımlı konuşma piyasaların ilk şoku atlatmasını sağladı. Trump'ın seçim öncesinde vergi kesintilerine gidileceğini, altyapı yatırımlarına hız kazandırılacağını ve özellikle sağlık ile bankacılık sistemindeki regülasyonları hafifleteceğini vadedmesi seçimin ardından ABD borsalarının yükselişe geçmesinde etkili oldu. İmalat sanayii firmalarının çoğunlukta olduğu Dow Jones endeksi ek teşvik beklentileriyle geçtiğimiz hafta rekor seviyeye ulaştı. Öte yandan, tahvil piyasası olası maliye politikalarının yaratacağı yük nedeniyle satıcı bir seyrizlerken, ABD'de 10 yıllık Hazine tahvil faizleri %2,15 ile yılbaşından bu yana en yüksek seviyesine yükseldi. Ayrıca, doların diğer gelişmekte olan ülke para birimleri karşısında güçlendiği gözlemlendi. Trump'ın seçim sürecinde dış ticaret anlaşmalarının gözden geçirileceğini açıklaması, seçim sonrasında piyasalarda etkili olan bir diğer unsur oldu. ABD'nin önemli ticaret ortaklarından Meksika'nın bu süreçten olumsuz etkileneceği yönündeki beklentilerle peso sert biçimde değer kaybetti.

Trump'ın Fed'in para politikalarına müdahale edip etmeyeceği tartışmaları piyasalar tarafından yakından takip ediliyor. Trump'ın Fed'in mevcut para politikasını eleştirerek düşük faizlerin ekonomide ısınmaya yol açtığını vurguladığı ve yüksek faiz taraftarı olduğu biliniyor. Nitekim, politika geçmişinin olmayışı sebebiyle ekonomi yönetiminde kilit pozisyonlara yapacağı atamaları yakından izlenen Trump'ın hali hazırda Fed yönetiminde bulunan iki açık pozisyona şahin görüşlü ekonomistleri atayacağı tahmin ediliyor. Geçtiğimiz hafta seçim sonrasında Fed yetkililerinin yaptığı açıklamalar da yakından takip edildi. Fed yetkililerinin Aralık ayında faiz artırım beklentilerine yönelik ılımlı konuşmalar yapması dikkat çekti. 13-14 Aralık'ta gerçekleştireceği yılın son para politikası toplantısı öncesinde Fed'in piyasalardaki son gelişmeleri izlemek için yeterli zamanı olduğu düşünülüyor.

Petrol fiyatları baskı altında...

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) geçtiğimiz hafta yayımladığı "Petrol Piyasası" raporunda Ekim ayında ham petrol arzının günlük 97,8 milyon varile yükseldiği belirtildi. OPEC üyesi ülkelerin 30 Kasım'da Viyana'da gerçekleştireceği ve üretim kesintisiyle ilgili detayları netleştireceği toplantı öncesinde üye ülkelerin kesinti karşıtı yorumları petrol fiyatlarını baskı altında tutmaya devam ediyor. ABD seçimleri sonrasında 41,7 USD/varil seviyesine kadar inen petrol fiyatlarındaki seyriz üretimde kısıtlamaya gidilmemesi durumunda 2017'de de süreceği vurgulanıyor. Öte yandan, geçtiğimiz hafta seçim sonrasındaki belirsizliğin etkisiyle piyasaların güvenli liman arayışıyla yükselen altın fiyatları dolardaki değerlenmenin etkisiyle haftayı %6'lık kayıpla kapattı.

İtalya'da referandum endişesi...

ABD başkanlık seçimlerini Trump'ın kazanmasının ardından dünya genelinde popülist görüşlerin yaygınlaşabileceği algısı 4 Aralık'ta İtalya'da yapılacak anayasa referandumunda Başbakan Renzi'nin kazanamayacağı şeklinde yorumlara sebep oluyor. Renzi'nin daha önce belirttiği üzere oylamayı kaybetmesi durumunda istifa etmesi ihtimali, İtalyan bankacılık sistemindeki sorunlarla birlikte değerlendirildiğinde ülke ekonomisine ve Avrupa finansal piyasalarına yönelik endişeleri artırıyor.

HAFTALIK VERİLER

	4.Kas	11.Kas	Değişim		4.Kas	11.Kas	Değişim
BIST-100 Endeksi	74.267	75.174	% 1,2 ▲	EUR/USD	1,1135	1,0850	-% 2,6 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%9,50	%9,89	39 bp ▲	USD/TL	3,1554	3,2512	% 3,0 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,78	%2,12	34 bp ▲	EUR/TL	3,5159	3,5255	% 0,3 ▲
EMBI+ (baz puan)	368	369	1 bp ▲	Altın (USD/ons)	1.304	1.226	-% 6,0 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	348	352	4 bp ▲	Petrol (USD/varil)	43,0	42,0	-% 2,4 ▼

bp: baz puan

Eylül ayında sanayi üretimi geriledi.

Türkiye’de mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi Eylül ayında bir önceki aya göre %3,8 geriledi. Takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi de yıllık bazda %3,1 düşüş kaydetti. Bu dönemde kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması (-%34,5) ile mobilya imalatı (-%17,3), üretimin yıllık bazda en hızlı gerilediği sektörler oldu. Üretimde en hızlı artış ise, kömür ve linyitin çıkarılması (%10,2) sektöründe gözlendi.

TCMB’den yeni kararlar...

Merkez Bankası geçtiğimiz hafta, darbe girişimi sonrasında kaldırdığı teminat depolarında limit uygulamasına yeniden başlama kararı aldı. Söz konusu limitlerin 17 Temmuz’dan önceki seviyelerinin dört katı olacak şekilde uygulanması kararlaştırıldı.

TCMB hafta sonu yayımladığı açıklamada da bankaların TL cinsi zorunlu karşılıklarına yapılan faiz ödemelerinde hesaplama değişikliğine gittiğini duyurdu. Alınan kararlar birlikte, 1 Ocak 2017’den itibaren mevduat ve özkaynak toplamının brüt kredilere oranı göz önünde bulundurularak her bir bankaya özgü hesaplanan ve hızlı kredi plasmanını kontrol altında tutmayı hedefleyen eski sistemin yerine tüm bankalar için aynı oranda faiz ödenmesi uygulamasına geçildi. Bu oran haftalık repo ihale faiz oranının (%7,5) 400 puan altı olarak belirlendi. Mevcut durumda ise bankalara, ağırlık ortalama fonlama maliyetinin 300-500 baz puan altında bir faiz ödemesi gerçekleştiriliyordu. TCMB TL ve yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerine uygulanan azami faiz oranlarında da indirim gerçekleştirdi. Böylece, 1 Ocak 2017’den itibaren kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranları TL için %1,84, YP için %1,47, aylık azami gecikme faiz oranları TL için %2,34, YP için %1,97 olarak belirlendi.

Ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek hafta sonu yaptığı konuşmasında TCMB’nin bundan sonra yıl boyunca aylık düzenlediği Para Politikası Kurulu toplantı sayısını yılda en az 8 toplantıya indireceklerini açıkladı. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi TCMB’nin bu uygulamayla ekonomik verileri incelemek için daha çok zamanı olacağı belirtilirken, TCMB’nin kısa vadede çok sayıda veriye odaklanmak yerine daha net ve basit mesajlar vereceği vurgulandı.

Cari açık Eylül’de beklentilerden olumlu gerçekleşti.

TCMB tarafından açıklanan verilere göre Eylül ayında cari açık 1,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. İlk 9 aylık cari açık dış ticaret açığındaki sert düşüşe rağmen seyahat gelirlerindeki gerilemenin etkisiyle yıllık bazda 242 milyon dolar arttı. 12 aylık kümülatif cari açık da Kasım 2015’ten bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Eylül ayında portföy yatırımlarındaki 1,6 milyar dolarlık net çıkış dikkat çekti.

Önümüzdeki dönem için cari açık üzerindeki risklerin yukarı yönlü olduğunu düşünüyoruz. Nitekim, geçici verilere göre dış ticaret açığının Ekim’de genişlemesi de bu yöndeki beklentileri destekliyor. Ayrıca, turizm gelirlerindeki düşüşün ödemeler dengesi üzerindeki olumsuz etkisinin bir süre daha hissedilmeye devam edeceğini öngörüyoruz. Politika yapıcılarının iç talebi canlandırma yönünde attıkları adımların yanı sıra uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarının seyri önümüzdeki dönemde cari açık üzerinde etkili olacak başlıca unsurlar arasında yer alıyor ([Ödemeler Dengesi raporumuz](#)).

SEKTÖREL GELİŞMELER

Bireysel emeklilikte yeni düzenlemeler...

Ekonomiden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek geçtiğimiz hafta bireysel emeklilik sistemine (BES) yönelik yapılan çalışmalarla ilgili bilgi verdi. 1 Ocak 2017’de başlayacak BES’e otomatik katılımı ilgili açıklamalarda bulunan Şimşek, işveren firmaların söz konusu tarih itibariyle aynı anda birden fazla emeklilik şirketiyle çalışabileceğini ifade etti. Şimşek, ayrıca 2017 yılı itibariyle 18 yaş altı genç ve çocukların da BES’e dâhil edilmesi için çalışma yaptıklarına değindi. 2017’de %25 oranındaki devlet desteğinin süreceği BES’te Ekim 2016 itibariyle 6,5 milyon kişi ve 58,6 milyar TL’lik tasarruf bulunurken, bu tutarın 10 yıl içinde 100 milyar TL’ye ulaşacağı öngörülüyor.

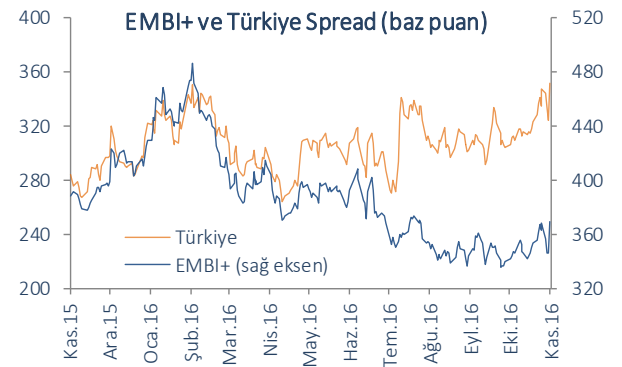
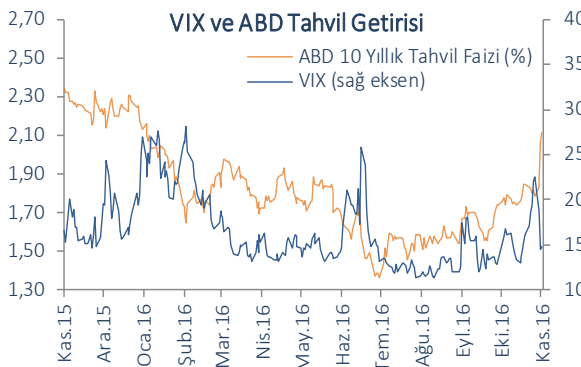
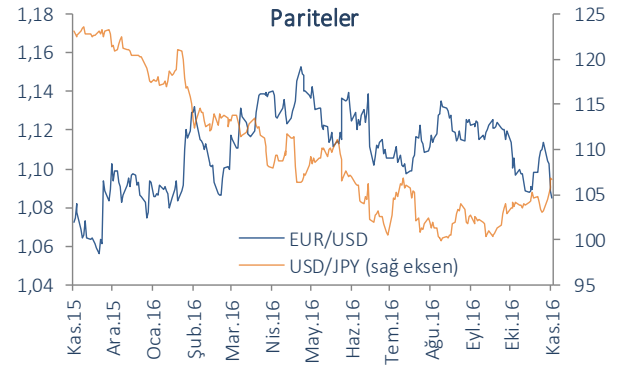
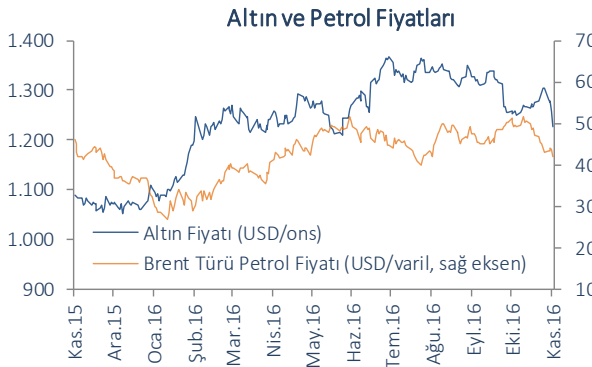
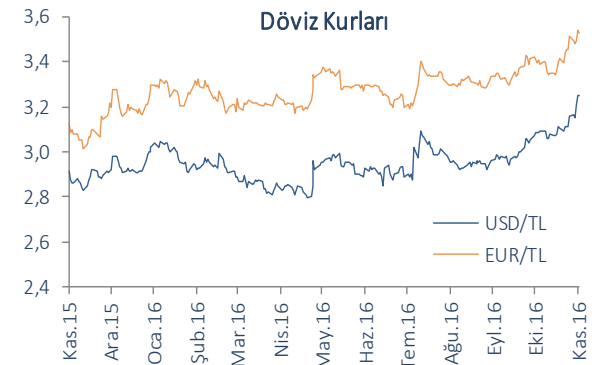
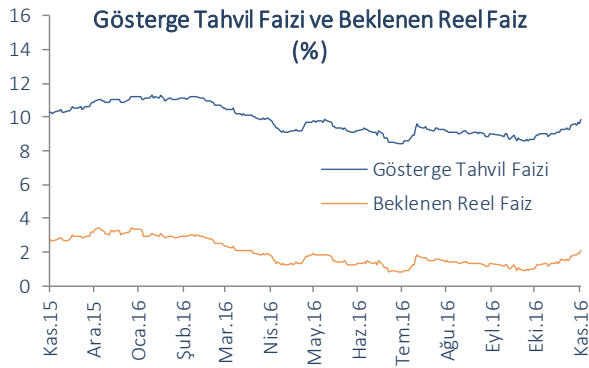
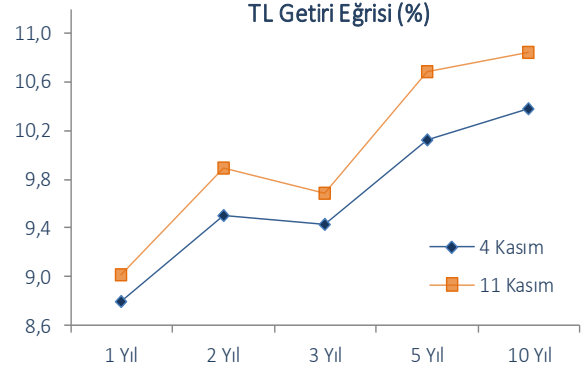
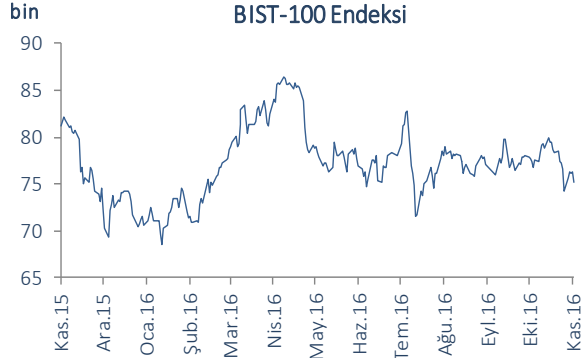
Doğalgazda depolama koşulu...

Doğalgaz tedarikinde ithalata bağımlı olan Türkiye, arz güvenliğinin sağlanması için depolama yatırımlarına önem veriyor. Mevcut durumda BOTAŞ’ın Silivri’deki 4,3 milyar m³ kapasiteli depolama tesislerinin yanında 2017’de faaliyete geçmesi planlanan Tuz Gölü civarında bir tesis bulunuyor. Resmi Gazete’de geçtiğimiz hafta yayımlanan kararda doğalgazda ithalat ve toptan satış yapan firmalara depolama yükümlülüğü getirilirken, üretim yapan firmalar bu düzenlemeden muaf tutuldu. Karar kapsamında boru hattıyla doğalgaz ithalatı yapan firmalar sözleşmelerindeki ithalat tutarının dağıtım firmalarına yaptıkları satışları aşan kısmının %6’sını, toptan satış firmaları ise dağıtım firmalarına yaptıkları satışların %2’sini depolamak zorunda olacaklar. LNG ithalatı yapan firmalarının ise, mevcut LNG terminali kullanımları depolama faaliyeti olarak kabul edilecek. Doğalgaz toptan satış ve ithalat firmaları lisansları yürürlüğe girdikten sonra 5 yıl içinde depolama yükümlülüklerini yerine getirmek durumunda olacaklar.

2017’de tarıma ayrılan bütçede artış...

Hükümetin geçtiğimiz hafta açıklanan yatırım programında 2017 yılı için tarımsal destek tutarı 12,8 milyar TL olarak açıklandı. 2016 yılında 11,6 milyar TL olan tarım desteklerinden 2017’de en yüksek payı %30 ile hayvancılık destek ödemeleri, %26 ile bitkisel üretim fark ödemeleri ve %25 ile alan bazlı tarımsal ödemeler aldı. Mazotta %50 devlet desteğinin 2018’den itibaren olması nedeniyle yatırım programında söz konusu desteğe yer verilmedi. Öte yandan, 2017’de hayvancılık desteğindeki yaklaşık %26’lık artışa ve yurtiçinde hayvan varlığının artırılması hedefine rağmen büyük baş hayvan ithalatındaki hızlı yükseliş kırmızı et fiyatlarında artışa neden oluyor.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
14 Kasım	Hazine 2 yıl vadeli sabit kupon ödemeli tahvilin yeniden ihracı	Kasım	
	Hazine 9 yıl vadeli sabit kupon ödemeli tahvilin yeniden ihracı	Kasım	
15 Kasım	TÜİK İşgücü İstatistikleri	Ağustos	
	Maliye Bakanlığı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri	Ekim	
	Euro Alanı Öncü GSYH Büyüme Verisi	2016 3. Çeyrek	1,60%
	Almanya ZEW Anketi	Kasım	
	Almanya GSYH Büyüme Verisi (Öncü)	2016 3. Çeyrek	1,80%
	ABD Perakende Satışlar Verisi	Ekim	aylık %0,6
	Hazine 5 yıl vadeli sabit kupon ödemeli tahvilin yeniden ihracı	Kasım	
	Hazine 5 yıl vadeli değişken faizli tahvilin yeniden ihracı	Kasım	
16 Kasım	ABD Üretici Fiyat Enflasyonu	Ekim	1,20%
	ABD Sanayi Üretimi Verisi	Ekim	aylık %0,2
	ABD Kapasite Kullanımı Verisi	Ekim	75,50%
	Hazine İç Borç Ödemesi (9.752 milyon TL)	Kasım	
17 Kasım	Euro Alanı Tüketici Fiyat Enflasyonu	Ekim	0,50%
	ABD Yeni Konut İnşaatları	Ekim	aylık %10,3
	ABD Tüketici Fiyat Enflasyonu	Ekim	1,60%

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.